Neftalin Henryk

Kategorie: Biografie

Adwokat. Ur. 14 listopada 1908 r., studiował prawo w Warszawie. W chwili wybuchu wojny robił aplikację adwokacką oraz był tłumaczem języka niemieckiego i rosyjskiego.

Jedna z najbardziej interesujących i wpływowych osobistości getta. Cieszył się ogromnym zaufaniem Przełożonego Starszeństwa (vide) Mordechaja Chaima Rumkowskiego (vide), który wzywał tego stosunkowo młodego mężczyznę zawsze wtedy, kiedy trzeba było rozwiązywać trudne techniczno-administracyjne zadania. Neftalin był jednym z najbardziej wszechstronnych i najbardziej poważanych współpracowników Przełożonego Starszeństwa. Mimo swych wielkich wpływów pozostał zawsze skromny i powściągliwy, co odróżniało go od większości dygnitarzy w getcie.

Jeszcze w październiku 1939 r. zaczął pracować w Gminie jako tłumacz języka niemieckiego, najpierw nieodpłatnie jako wolontariusz. 14 listopada 1939 r. został zaangażowany przez Rumkowskiego, który wykorzystał go jako pośrednika w kontaktach z władzami SS. Był odpowiedzialny za opiekę nad żydowskimi zakładnikami w KZ (obóz zbiorczy) Radogoszcz (vide Radogoszcz) i w tej sprawie był w kontakcie z administracją obozu i sztabem SS. Pod koniec listopada był osobą kontaktową ze strony Gminy z Instytutem Badań Rasowych (vide Instytut Bada? Rasowych) przy prezydencie rejencji w Litzmannstadt (vide). W połowie grudnia został kierownikiem tzw. Dobrowolnego Wysiedlenia (vide Dobrowolne wysiedlenie) razem z Władysławem Jeleniem (vide W?adys?aw Jele?).
Od połowy grudnia do początku stycznia 1940 r. zastępował ciężko chorego prezesa Rumkowskiego w kontaktach z nadburmistrzem, a od 15 grudnia 1940 r. kierował Urzędem Pracy (vide). Pod jego kierownictwem znajdowało się Biuro Powołań I (vide Biuro powo?a? I), kierownik Mojżesz Radzyner (vide), Biuro Powołań II (vide Biuro powo?a? II), kierownik Zygmunt Reingold (vide).

23 stycznia 1940 r. kierownik Placówki Przydziału Mieszkań (vide) – na początku maja 1940 r. szczególnie ważnego urzędu w obliczu

masowego napływu Żydów do getta. Potem na polecenie Przełożonego Starszeństwa zorganizował najważniejsze urzędy cywilne i tym samym stworzył podwaliny pod całą administrację:

10 maja 1940 r. – Biuro Meldunkowe (vide), 4 czerwca 1940 r. Wydział Statystyczny (vide),

10 lipca 1940 r. – Urząd Stanu Cywilnego (vide), zaraz potem Archiwum (vide), listopad 1940 r.

20 sierpnia 1940 r. – Kancelaria Rabinacka (vide); zorganizował wspólnie z Stanisławem Jakobsonem wymiar sprawiedliwości i współuczestniczył w tworzeniu Sądu (vide).

20 września 1940 r. razem z Mosze Zażujerem (vide) utworzył Wydział Zasiłków (vide). W grudniu 1940 r. zorganizował Wydział Kartkowy i kierował nim aż do chwili jego przejęcia przez Schwarza. W styczniu 1941 r. Prezes zaangażował go do tworzenia Wydziału Talonów (vide). 7 stycznia 1941 r. Neftalin zorganizował Referat Rozwodowy, (vide) w marcu 1941 r. – Sąd Przyspieszony (vide), którym kierował do maja 1941 r. Od maja 1941 r. do listopada 1941 r. Wydział Karny (vide) na Rynku Bałuckim (vide Ba?ucki rynek), w lipcu 1941 r. zorganizował sądownictwo dla młodocianych, w październiku 1941 r. zajął się gruntowną przebudową Placówki Przydziału Mieszkań, którą kierował do czasu utworzenia Wydziału dla Nowo Wsiedlonych (vide) od początku grudnia 1941 r.

Potem Prezes zlecił mu organizację Wydziału dla Nowo Wsiedlonych. Poza tym był członkiem Komisji Dyscyplinarnej w Wydziale Personalnym (vide), Komisji Urlopowej (vide), radcą prawnym Wydziału Zdrowia (vide) i członkiem Komisji Doradczej (vide) przy Prezesie. Na początku sierpnia 1942 r. utworzył Referat do Zbioru Książek (vide), w październiku 1942 r. został członkiem Komisji Opieki nad Młodocianymi (vide). W końcu stycznia 1943 r. utworzył Referat Prac Biurowych (vide), rodzaj resortu (vide) dla pracowników umysłowych. Wiosną 1943 r. zorganizował Wydział Kartkowy (vide), jesienią 1943 r. Prezes zlecił mu organizację Domu dla Samotnych Robotników (vide), a kiedy władze niemieckie wprowadziły dodatki Lang-, Schwer- i Nachtarbeiter (vide L.S.N.)– Neftalin ponownie był powołany do tworzenia Wydziału Dodatkowych Przydziałów (vide).

Ponadto był członkiem większości Komisji Specjalnych, jak np. do Wysiedleń, itd. Nie było niemalże placówki administracyjnej, której nie byłby organizatorem albo kierownikiem.

W getcie był powszechnie określany jako Adwokat.

Oskar Singer

Przed wojną mieszkał przy ul. Lipowej 9. Był aplikantem adwokackim w kancelarii adw. Pfafa w Pabianicach oraz tłumaczem przysięgłym j. niemieckiego i j. rosyjskiego. W getcie zamieszkał z matką Heleną (ur. 1872) i siostrą Zofią (ur. 1900) przy ul. Zgierskiej 24, a od końca 1941 r. przy ul. Limanowskiego 40. Wywieziony do obozu w Auschwitz (vide) w sierpniu 1944 r. Zmarł 6 marca 1945 r. w obozie w Dachau.

Źródła

APŁ, 278/730, Schemat organizacyjny z 12.05.1941; ibid. 278/1102, Protokoły i sprawozdania z konferencji z Rumkowskim, k. 35, 107–108; Encyklopedia, s. 146-147; Kronika, t. 3, s. 323–324, 7.07.1943.

Tagi

administracja żydowska deportacje język getta

Data aktualizacji: 07-11-2026

Data dodania: 22-04-2025